

THE SON

A man in a dark, knee-length coat stands on a cobblestone street, looking towards a shop window. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. The man's reflection is visible in the window, which shows an older man with a beard. The street is lined with European-style buildings.

FERDINANDO FREGA

ANG ANAK

THE FAMILY · 13

Isang amang sapat na ang tatlong salita — at ang umaga, ilang taon matapos ang libing, nang marinig ng kanyang anak ang parehong kalmado na lumabas sa sarili niyang bibig.

Malugod kang tinatanggap ng Gillettenarrative. Hindi mo pa alam kung gaano ka kasuwerte — may matatanggap ka, at walang humingi sa iyo ng anumang kapalit. Pumapasok ka na ngayon sa aking mundo, sapat ang lapit para mahipo mo ang talim. Ngunit hindi ako nagbebenta ng mga talim. Ang talim na iyon ay sa aking ina lamang. Pagkatapos nito, hindi ka na magiging tulad ng dati. Hahanapin mo na ang susunod. Sa ngayon, magsimula ka rito. Namnamin mo ang iyong sandali.

Isinilang ako ng aking ina at, bilang anak, malaki ang tsansa kong maging kamukha niya. Iyon man lang ang sinasabi ng panitikang medikal, at sa pagkakataong ito ay wala akong nakikitang dahilan para tumutol.

Gayunman, lampas sa pisikal na anyo, may iba pa. Isang bagay na dumarating sa bandang huli. Ipinakikilala nito ang sarili sa paglipas ng mga taon, sa mga bakas na nananatili, sa kung ano talaga tayo at hindi sa kung ano ang sinasabi ng iba na sila.

Maaaring magsimula ang pagkakakilanlan sa isang X factor, ngunit walang tunay na nakaaalam kung saan nagtatapos ang henetika at saan nagsisimula ang pagkatao. Ipinaliliwanag ng DNA ang katawan. Ipinaliliwanag ng buhay ang iba pa.

Sinasabi ng mga tao na sa ina nagmumula ang talino. Totoo iyon. Ngunit ang pagkatao ay hindi minamana sa pamamagitan ng mga

pormula. Lumilitaw ito sa mga kilos, mga gawi, mga pagpili, at mga katahimikan. Etika, ugali, istilo, presensiya. Ang dinakikitang arkitektura ng isang tao.

At maaga o huli ay may magsasabi: “Kamukhang-kamukha niya ang kanyang ama.” Nakikita ng lahat. Nauunawaan ng iilan lamang.

Walang anak na lalaki na ganap na kanyang ama. Walang anak na babae na ganap na kanyang ina. Lahat tayo ay kabilang sa isang mas malaking laro kung saan hindi tumitigil ang paglitaw ng mga sorpresa. Ngunit, sa aking kaso, tila simple ang huling sagot. Lahat ay nagmula sa ama.

Hindi kailanman nagtaas ng boses ang eleganteng lalaking iyon. Kapag nagsasalita siya, halos tunog-awit, isang kakaibang halo ng Italyano, Pranses, at Espanyol na may dala lamang na iilang salita. Madalas, sapat na ang tatlong salita. “Narito lang ako.”

Sa loob ng maraming taon, ipinagwalang-bahala namin ang mga iyon. Pagkatapos, isang araw, dumating ang imposible. At sa harap ng imposible, ngumiti siya at nagsabi: “Isang dolyar lang ang babayaran mo.”

Sa sandaling iyon, naunawaan namin kung sino talaga siya. Siya ang aking ama.

Ngunit hindi iyon ang tunay na pagbubunyag. Dumating ang tunay na pagbubunyag makalipas ang mga taon. Isang umaga, narinig ko ang sarili kong sumasagot sa isang mahirap na sitwasyon nang may parehong kalmado. Ang parehong katahimikan bago magsalita. Ang parehong ngiti bago magpasya. At sa isang saglit, para bang pumasok siya sa silid. Pagkatapos ay napagtanto ko na hindi siya pumasok kailanman. Hindi siya kailanman umalis.

Ano ang natira? Isang pamilyar na mukha. Isang tinig na may ibang tunog. Isang personalidad na umaalingawngaw pa rin sa paglipas ng panahon. Dahil sa bawat piraso ng musika, hindi ang tinig ang pinakamahalaga. Ang tunog. Ang tunog na nananatili. Ang tunog na nagdadala ng isang kaluluwa.

At iyon ang huling sorpresa. Ginugol ko ang aking buhay sa paghahanap sa aking ama sa aking mga alaala. Para lamang matuklasan na nakatira na pala siya sa loob ng aking mga pagpili mula pa noon.

Ama ko lamang siya. At sa paanuman, siya pa rin.

Ferdinando Frega

Gillette Man ✂